Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

10 päivänä kesäkuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 93/13/ETY – Kuluttajasopimusten kohtuuttomat ehdot – Soveltamisala – 1 artiklan 2 kohta – Kansalliset pakolliset lait – Lainasopimuksen ennenaikainen irtisanominen – Lainakorkojen ja viivästyskorkojen kumulointi

Asiassa C-192/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Krajský súd v Prešove (Prešovin alueellinen tuomioistuin, Slovakia) on esittänyt 9.3.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 5.5.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

**Prima banka Slovensko a.s.**

vastaan

**HD,**

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Kumin sekä tuomarit T. von Danwitz ja I. Ziemele (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Slovakian hallitus, asiamiehenään B. Ricziová,

– Euroopan komissio, asiamiehinään R. Lindenthal ja N. Ruiz García,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: slovakki.

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 4 artiklan 2 kohdan ja SEUT 169 artiklan 1 kohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 38 artiklan tulkintaa sekä kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) 6 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on tulkinnut niitä 7.8.2018 antamassaan tuomiossa Banco Santander ja Escobedo Cortés (C-96/16 ja C-94/17, EU:C:2018:643; jäljempänä tuomio Banco Santander ja Escobedo Cortés), tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Prima banka Slovensko a.s. ja toisaalta HD ja joka koskee sellaisten määrien maksamista, jotka on suoritettava asianosaisten välillä tehdyn kulutusluottosopimuksen ennenaikaisen irtisanomisen johdosta.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *Unionin oikeus*

3 Direktiivin 93/13 johdanto-osan 13. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden lakien ja asetusten, joissa suoraan tai välillisesti vahvistetaan kuluttajasopimusten ehdot, osalta oletetaan, että ne eivät sisällä kohtuuttomia ehtoja; tämän vuoksi ei ole tarpeen saattaa tämän direktiivin säännöksiä koskemaan ehtoja, joissa heijastuvat pakolliset lait tai asetukset, tai niiden kansainvälisten sopimusten, joissa jäsenvaltiot ja yhteisö ovat osallisina, periaatteet tai määräykset; tässä suhteessa 1 artiklan 2 kohdan ilmaisu ’pakolliset lait ja asetukset’ kattaa myös ne säännöt, joita lain mukaan sovelletaan sopimuspuolten välillä silloin, kun muusta järjestelystä ei ole sovittu.”

4 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehtyjen sopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2. Tämän direktiivin säännökset eivät koske pakollisia lakeja tai asetuksia heijastavia sopimusehtoja eikä kansainvälisten sopimusten, joissa jäsenvaltiot ja yhteisö ovat osallisina, määräyksiä tai periaatteita, varsinkaan liikenteen alalla.”

5 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja.”

6 Direktiivin 93/13 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa.”

### *Slovakian oikeus*

#### *Siviililaki*

7 Siviililain (Občiansky zákonník) 54 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kuluttajasopimuksessa määrätyillä sopimusehdoilla ei saa poiketa tästä laista kuluttajan vahingoksi. Kuluttaja ei etenkään voi etukäteen luopua tällä lailla tai erityisillä kuluttajansuojasäännöksillä hänelle taatuista oikeuksista tai muulla tavoin heikentää sopimuksen mukaista asemaansa.”

8 Siviililain 517 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos rahamääräistä velkaa ei makseta takaisin määräajassa, lainanantajalla on oikeus, mikäli velallinen ei ole kyseisen lain nojalla velvollinen maksamaan viivästysmaksua, vaatia velallista maksamaan viivästyskorkoa velan takaisinmaksun lisäksi; viivästyskoron ja -maksun määrä vahvistetaan täytäntöönpanoasetuksessa.”

9 Siviililain 519 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Lainanantajan oikeutta saada korvausta velallisen viivästyksestä aiheutuneesta vahingosta ei rajoiteta; rahamääräisen velan takaisinmaksun viivästyessä voidaan vaatia vahingonkorvausta, mutta ainoastaan siinä tapauksessa, että viivästyskorot tai -maksut eivät kata vahinkoa.”

#### *Hallituksen asetus nro 87/1995*

10 Hallituksen asetuksen nro 87/1995 3a §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Jos kuluttajasopimuksen tarkoituksena on varojen tarjoaminen kuluttajalle, kuluttajan varojen takaisinmaksun viivästymisestä määrättävät seuraamukset eivät saa yhdessä ylittää todellisen vuosikoron keskiarvoa, joka on viimeksi julkaistu ennen viivästymistä erityissäännöksen – – mukaisesti, yli 10 prosenttiyksiköllä vuodessa, mutta kuitenkin niin, että ne eivät ylitä tässä hallituksen asetuksessa määritettyjä viivästyskorkoja kolminkertaisesti; ratkaisevana pidetään samantyyppisten kulutusluottotyyppien todellista vuosikorkoa.

(2) Edellä 1 momentissa tarkoitettuina seuraamuksina pidetään viivästyskorkoja, sopimussakkoja ja mitä tahansa muita varojen takaisinmaksussa tapahtuvista kuluttajan viivytyksistä aiheutuvia seuraamuksia.

(3) Jos 1 momentissa säädetyt seuraamukset vastaavat määrältään käyttöön annettuja varoja, muut kuluttajan varojen takaisinmaksun viivästymisestä määrättävät seuraamukset eivät saa ylittää tässä hallituksen asetuksessa säädettyä viivästyskorkoa.”

### **Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset**

11 HD teki 17.6.2016 Prima banka Slovenskossa kulutusluottosopimuksen, jossa lainan määräksi sovittiin 5 700 euroa ja koroksi 7,90 prosenttia. Laina oli maksettava takaisin 96 kuukausierässä.

12 HD ei vuoden 2017 syyskuusta alkaen maksanut enää lainansa kuukausieriä. Prima banka Slovensko erääntynyt näin ollen 28.12.2017 lainan ennenaikaisesti ja vaati maksamatta olevan luoton pääoman, eli 5 083,79 euron, välitöntä takaisinmaksua. Prima banka Slovensko on lisäksi vaatinut lainasopimuksen määräysten perusteella muun muassa 5 prosentin viivästyskoron maksamista sekä lainapääomalle että erääntyneille koroille ajalta, joka alkaa lainan ennenaikaisesta erääntymisestä ja päättyy koko lainapääoman tosiasialliseen takaisinmaksuun, sekä 7,90 prosentin sopimuskoron maksamista samalta ajalta.

13 Okresný súd Kežmarok (Kežmarokin piirioikeus, Slovakia), jossa Prima banka Slovensko oli nostanut kanteen, antoi 20.9.2019 tuomion, jolla se yhtäältä hyväksyi mainitun pankin kanteen siltä osin kuin siinä vaadittiin HD:n velvoittamista maksamaan viivästyskorkoa koko lainapääoman takaisinmaksuun saakka, ja toisaalta hylkäsi kanteen siltä osin kuin siinä vaadittiin HD:n velvoittamista maksamaan sopimuskorkoa mainitulta ajalta, sillä perusteella, ettei Slovakian oikeudessa sallittu tällaista korkojen kumulointia. Mainittu tuomioistuin totesi lisäksi, että Slovakian tuomioistuimet olivat jo todenneet ”kohtuuttomaksi” lainasopimuksen lausekkeen, jossa määrätään viivästyskorkojen ja sopimuskorkojen kumuloinnista.

14 Prima banka Slovensko valitti kyseisestä tuomiosta ja väitti, että tuomiosta Banco Santander ja Escobedo Cortés seuraa, että lainansaaja, joka ei ole täyttänyt sopimusvelvoitteitaan, on siinä tapauksessa, että hänen sopimansa laina erääntytetään ennenaikaisesti, velvollinen maksamaan paitsi viivästyskorkoa myös sopimuskorkoa lainapääoman takaisinmaksuun saakka.

15 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin, johon kyseinen valitus tehtiin, toteaa, että kansallisen oikeuden säännösten mukaan viivästys erääntyneen lainan takaisinmaksussa johtaa siihen, että lainanantajalle syntyy oikeus viivästyskorkoon, korvaukseen tosiasiallisesti aiheutuneesta vahingosta ja mahdollisiin sopimussakkoihin. Näitä vaateita rajataan kuitenkin kuluttajien kanssa tehtyjen sopimusten tapauksessa siviililain 54 §:n 1 momentilla, 517 §:n 2 momentilla ja 519 §:llä, joissa vahvistetaan kaikkien sovellettavien seuraamusten enimmäismäärä ja estetään se, että sopimusmääräyksillä asetettaisiin kuluttajalle velvoitteita, jotka menevät lainanantajalle tosiasiallisesti aiheutuneen vahingon korvaamista pidemmälle.

16 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa, että sopimuskorkojen ja viivästyskorkojen kumulointi ajalta, joka alkaa lainan ennenaikaisesta erääntymisestä ja päättyy lainapääoman tosiasialliseen takaisinmaksuun, merkitsisi yhtäältä laissa vahvistetun enimmäismäärän ylittämistä ja johtaisi toisaalta väistämättä kuluttajan tilanteen heikentymiseen.

17 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa, että vaikka sopimuskorot ovat korvaus lainapääoman antamisesta käyttöön ja vaikka lainapääoma pysyy lainanottajan käytettävissä siihen saakka, kunnes hän on maksanut sen kokonaan takaisin, kyseisten korkojen kumulointi viivästyskorkojen kanssa mahdollistaa sen, että pankki voi saada enemmän kuin sille kansallisilla säännöksillä taattu korvaus tosiasiallisesti aiheutuneesta vahingosta edellyttäisi. Kun tällainen etu otetaan huomioon, pankille saattaa syntyä intressi erääntyttää laina ennenaikaisesti pienimmänkin maksuviivästyksen perusteella. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällainen tilanne vaikuttaa huolestuttavalta, kun otetaan erityisesti huomioon se, että pankit eivät tavallisesti noudata kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/48/EY (EUVL 2008, L 133, s. 66 ja oikaisut EUVL 2009, L 207, s. 14, EUVL 2010, L 199, s. 40, EUVL 2011, L 234, s. 46 ja EUVL 2015 L 36, s. 15) säädettyä velvollisuutta arvioida kuluttajien

luottokelpoisuutta ennen lainasopimuksen tekemistä. Mainittu tuomioistuin toteaa, että jos Prima banka Slovensko olisi nyt käsiteltävässä asiassa tehnyt kyseisen arvioinnin, se olisi voinut todeta, ettei HD ollut luottokelpoinen.

18 Krajský súd v Prešove (Prešovin alueellinen tuomioistuin, Slovakia) on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – direktiiviä 93/13/ETY (jäljempänä direktiivi 93/13), erityisesti sen 6 artiklan 1 kohtaa ja 7 artiklan 1 kohtaa, tulkittuna yhdessä [tuomion Banco Santander ja Escobedo Cortés] kanssa, tulkittava siten, että ne ovat esteenä siviililain 54 §:n 1 momentissa olevan suojelua koskevan puitesäännöksen kaltaiselle säännölle, jonka mukaan kuluttajan asemaa ei voida sopimuksella heikentää suhteessa lainsäädäntöön, jossa säädetään seuraavista lainanantajan oikeuksista kuluttajan viivästyessä lainan takaisinmaksussa:

– lainanantajan oikeus viivästyskorkoon hallituksen asetuksen määrittämissä rajoissa

– lainanantajan oikeus soveltaa muita kuluttajaan kohdistettavia seuraamuksia, jotka yhdessä viivästyskoron kanssa on rajattu maksamatta olevaan lainan pääomaan saakka

– lainanantajan oikeus vahingonkorvaukseen, jos lainanantajalle syntynyt vahinko on suurempi kuin viivästyskorot, eli oikeus määrällisesti rajoittamattomaan vahingonkorvaukseen, joka vastaa tosiasiallisesti aiheutunutta vahinkoa?

2) Jos vastaus ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on myöntävä, ovatko – – perusoikeuskirjan 38 artiklan mukainen korkeatasoinen kuluttajansuoja sekä SEUT 4 artiklan 2 kohta ja SEUT 169 artiklan 1 kohta esteenä sille, että kuluttajan olisi maksettava sopimusvelvollisuuksien täyttämisen viivästyksestä lainanantajalle kiinteämääräinen korvaus lainanantajalle syntynyttä todellista vahinkoa vastaavan korvauksen sijaan, kun todellinen vahinko on pienempi kuin kiinteämääräinen korvaus?”

## Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

### *Ensimmäinen kysymys*

#### *Tutkittavaksi ottaminen*

19 Slovakian hallituksen mukaan ensimmäinen kysymys on jätettävä tutkimatta, koska yhtäältä ennakkoratkaisupyynnössä ei ilmoiteta, miksi kyseinen tuomioistuin on esittänyt tämän kysymyksen ja mikä yhteys direktiivin 93/13 säännöksillä, joita unionin tuomioistuinta pyydetään tulkitsemaan, on sovellettavaan kansalliseen lainsäädäntöön, ja koska toisaalta mainittu kysymys on hypoteettinen sen takia, ettei se ole tarpeellinen pääasian ratkaisemisen kannalta, koska pääasia voidaan ratkaista kansallisen oikeuden säännösten perusteella.

20 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, että sen epäilykset siitä, ovatko Slovakian lainsäädäntö ja erityisesti siviililain 54 §:n 1 momentti yhteensopivia direktiivin 93/13 säännösten kanssa, perustuvat tuomioon Banco Santander ja Escobedo Cortés, jota Slovakian tuomioistuimet ovat tulkinneet eri tavoin.

21 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa näin ollen, että kyseisestä tuomiosta on mahdollista johtaa – kuten Prima banka Slovensko esittää –, että direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohta ja 7 artiklan 1 kohta ovat esteenä siviililain 54 artiklan 1 kohdalle, jossa, luettuna yhdessä siviililain 517 §:n 2 momentin ja 519 §:n kanssa ja hallituksen asetuksen nro 87/1995 säännösten kanssa, kielletään se, että kuluttajan kanssa tehdyssä lainasopimuksessa annettaisiin lainanantajalle siinä tapauksessa, että laina eräännytetään ennenaikaisesti, oikeus vaatia viivästyskoron lisäksi sopimuskoron maksamista lainapääoman tosiasialliseen takaisinmaksuun saakka.

22 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin myös, että sopimuslausekkeilla, joilla sallitaan sopimuskorkojen ja viivästyskorkojen kumulointi, luodaan merkittävä epätasapaino sopimuspuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille kuluttajan vahingoksi.

23 Koska ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä valitus, jossa vaaditaan kuluttajan velvoittamista maksamaan viivästyskoron lisäksi sopimuskorkoa lainapääoman tosiasialliseen takaisinmaksuun saakka, pääasian ratkaisu riippuu väistämättä unionin tuomioistuin ensimmäiseen kysymykseen antamasta vastauksesta.

24 Ennakkoratkaisupyynnössä esitetään näin ollen oikeudellisesti riittävällä tavalla sekä syyt, joiden perusteella ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin esittää kysymyksiä unionin tuomioistuimelle, että yhteys, joka direktiivin 93/13 säännöksillä, joita kyseinen tuomioistuin pyytää tulkitsemaan, on sovellettavaan kansalliseen lainsäädäntöön ja mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevaan oikeusriitaan.

25 Ensimmäinen kysymys on näin ollen otettava tutkittavaksi.

### *Asiakysymys*

26 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, onko direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohtaa ja 7 artiklan 1 kohtaa, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on tulkinnut niitä tuomiossa Banco Santander ja Escobedo Cortés, tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan kuluttajaa, joka on tehnyt elinkeinonharjoittajan kanssa lainasopimuksen, ei kyseisen sopimuksen määräysten perusteella voida siinä tapauksessa, että laina eräännytetään ennenaikaisesti, velvoittaa maksamaan elinkeinonharjoittajalle sopimuskorkoa ajalta, joka alkaa lainan eräännyttämisestä ja päättyy lainapääoman tosiasialliseen takaisinmaksuun, silloin, kun viivästyskoron ja muiden kyseiseen sopimukseen perustuvien seuraamusten maksaminen mahdollistaa elinkeinonharjoittajalle tosiasiallisesti aiheutuneen vahingon korvaamisen.

27 Aluksi on aiheellista täsmentää, että ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee yhtäältä, että lainanantajalla on siviililain 519 §:n nojalla rahamääräisen velan takaisinmaksuun liittyvän viivästyksen tapauksessa oikeus vaatia korvausta kyseisestä viivästyksestä aiheutuvasta vahingosta siltä osin kuin vahinko ei tule katetuksi viivästyskorolla, jonka määrä on kuluttajien kanssa tehtävien lainasopimusten osalta rajattu hallituksen asetuksen nro 87/1995 3a §:llä.

28 Toisaalta on todettava, että siviililain 54 §:n 1 momentin mukaan kuluttaja ei voi etukäteen luopua tällä lailla tai erityisillä säännöksillä hänelle taatuista oikeuksista tai muulla tavoin heikentää sopimuksen mukaista asemaansa.

29 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan kyseisten kansallisten säännösten tarkoituksena on taata kuluttajan suojelu, koska kuluttaja ei siinä tapauksessa, että hänen elinkeinonharjoittajan kanssa tekemänsä lainasopimus irtisanotaan ennenaikaisesti, ole velvollinen maksamaan sopimuskorkoa, koska kyseiselle elinkeinonharjoittajalle tosiasiallisesti aiheutunut vahinko katetaan maksamalla viivästyskorkoa ja mahdollisia seuraamusmaksuja, joista määrätään kyseisessä sopimuksessa, sekä tarvittaessa maksamalla vahingonkorvausta.

30 Siltä osin kuin ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii ensimmäisellä kysymyksellään selvittämään, ovatko direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohta ja 7 artiklan 1 kohta esteenä mainituille kansallisille säännöksille, on todettava, että kyseisen direktiivin tarkoituksena on sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan lähentää jäsenvaltioiden elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehtyjen sopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

31 Lisäksi on todettava, että mainitun direktiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan tämän direktiivin säännökset eivät koske pakollisia lakeja tai asetuksia heijastavia sopimusehtoja.

32 Unionin tuomioistuin on tältä osin täsmentänyt useaan otteeseen, että kuten direktiivin 93/13 johdanto-osan 13. perustelukappaleesta ilmenee, direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa säädetty soveltamisalan ulkopuolelle jääminen ulottuu kansallisiin säännöksiin, joita sovelletaan sopimusosapuolten välillä niiden valinnasta riippumatta, ja oletusarvoisesti sovellettaviin säännöksiin eli kun osapuolet eivät ole tältä osin sopineet muusta järjestelystä. Soveltamisalan ulkopuolelle jääminen on perusteltua sen vuoksi, että voidaan olettaa, että kansallinen lainsäätäjä on asettanut tasapainoon tiettyjen sopimusten osapuolten kaikki oikeudet ja velvollisuudet, ja tämän tasapainon unionin lainsäätäjä on nimenomaisesti pyrkinyt säilyttämään (tuomion Banco Santander ja Escobedo Cortés 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että mainittu soveltamisalan ulkopuolelle jääminen kattaa muut pakolliset lait tai asetukset kuin ne, jotka liittyvät kohtuuttomien ehtojen valvontaan, muun muassa ne, jotka liittyvät kansallisten tuomioistuinten sellaisen toimivallan laajuuteen, joka koskee sopimusehdon kohtuuttomuuden arviointia (tuomion Banco Santander ja Escobedo Cortés 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava ensinnäkin, että ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kansalliset säännökset, joita ennakkoratkaisupyyntö koskee, on annettu lailla tai asetuksella, eikä niitä ole sisällytetty sopimukseen, josta on kyse pääasiassa.

35 Toiseksi on todettava yhtäältä, että – kuten tämän tuomion 28 kohdassa on todettu – ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin täsmentää, että siviililain 54 §:n 1 momentin mukaan kuluttaja ei voi etukäteen luopua kyseisellä lailla tai erityisillä säännöksillä hänelle taatuista oikeuksista, joten ne velvoittavat sopimuspuolia riippumatta siitä, mitä kyseisessä sopimuksessa on sovittu. Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta aineistosta ilmenee toisaalta, että kansalliset säännökset, joista ennakkoratkaisupyynnössä on kyse, eivät koske kansallisten tuomioistuinten sellaisen toimivallan laajuutta, joka koskee sopimusehdon kohtuuttomuuden arviointia, eivätkä ne yleisesti ottaen vaikuta liittyvän kohtuuttomien ehtojen valvontaan. Näin ollen on todettava, että ellei sellaisista tarkistuksista, jotka ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on tehtävä, muuta johdu, kyseiset kansalliset säännökset jäävät direktiivin 93/13 soveltamisalan ulkopuolelle.

36 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee kuitenkin myös, että lainasopimus, josta on kyse pääasiassa, sisältää lausekkeen, jolla asianomainen kuluttaja velvoitetaan siinä tapauksessa, että kyseinen sopimus irtisanotaan ennenaikaisesti, maksamaan elinkeinonharjoittajalle muun muassa sekä viivästyskorkoa että sopimuskorkoa ajalta, joka alkaa kyseisen sopimuksen irtisanomisesta ja päättyy lainapääoman takaisinmaksuun. Prima banka Slovenskon mukaan unionin tuomioistuin on sallinut tällaisen korkojen kumuloinnin tuomiossa Banco Santander ja Escobedo Cortés. Prima banka Slovensko esittää, että unionin tuomioistuin on kyseisessä tuomiossa määritellyt sopimuskorkojen tarkoituksen siten, että kyseessä on korvaus varojen käyttämisestä niiden takaisinmaksuun saakka. Kuluttaja käyttää varoja, joten hänen on tällä perusteella maksettava myös sopimuskorkoa. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneellä tuomioistuimella on tässä tilanteessa epäilyksiä siitä, onko kansallinen lainsäädäntö, josta on kyse pääasiassa ja jossa ei sallita viivästyskorkojen ja sopimuskorkojen kumulointia, yhteensopiva mainitun tuomion kanssa.

37 Tästä on palautettava mieleen, että asiassa, joka johti kyseiseen tuomioon, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedusteli muun muassa, olivatko direktiivin 93/13 säännökset esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jonka mukaan kuluttajan kanssa tehdyn lainasopimuksen sopimusehdon, josta ei ole neuvoteltu ja jossa vahvistetaan viivästyskoron korkokanta, kohtuuttomuudesta seuraa viivästyskorkojen poistaminen kokonaisuudessaan, ja sopimuksen mukainen pääomalle maksettava korko kertyy edelleen.

38 Unionin tuomioistuin on tuomion Banco Santander ja Escobedo Cortés 75 kohdassa erityisesti palauttanut mieleen, että direktiivissä 93/13 ei edellytetä, että kansallinen tuomioistuin toteaa kohtuuttoman ehdon lisäksi pätemättömiksi sellaiset ehdot, joita ei ole todettu kohtuuttomiksi.

39 Lisäksi unionin tuomioistuin on kyseisen tuomion 76 kohdassa täsmentänyt, ettei mainitusta direktiivistä johdu, että viivästyskoron korkokannan vahvistavan lainasopimuksen ehdon soveltamatta jättämisen tai pätemättömäksi toteamisen sen kohtuuttomuuden vuoksi pitäisi johtaa myös pääomalle maksettavan koron korkokannan vahvistavan kyseisen sopimuksen ehdon soveltamatta jättämiseen tai pätemättömäksi toteamiseen, sillä nämä erilaiset ehdot on selvästi erotettava toisistaan. Unionin tuomioistuin on kyseisessä kohdassa todennut, että viivästyskorkojen tarkoituksena on tältä osin olla seuraamus siitä, ettei velallinen ole täyttänyt velvoitettaan suorittaa lainan lyhennyksiä sopimuksen mukaisesti, estää, että tämä velallinen täyttää velvoitteensa myöhässä, ja tarvittaessa korvata velkojalle maksun viivästymisestä aiheutunut vahinko. Unionin tuomioistuin on mainitussa kohdassa huomauttanut, että pääomalle maksettavan koron tehtävä sitä vastoin on olla palkkio siitä, että lainanantaja on antanut rahan velallisen käyttöön sen takaisin maksamiseen asti.

40 Unionin tuomioistuin on perustanut tämän ratkaisun direktiivin 93/13 tavoitteeseen, joka on suojella kuluttajaa ja palauttaa osapuolten välinen tasapaino jättämällä kohtuuttomat ehdot soveltamatta ja pysyttämällä samalla lähtökohtaisesti muut kyseisen sopimuksen ehdot (tuomion Banco Santander ja Escobedo Cortés 75 kohta).

41 Näin ollen on todettava, että toisin kuin Prima banka Slovensko ilmeisesti esittää, tuomiosta Banco Santander ja Escobedo Cortés ei seuraa, että direktiivin 93/13 säännöksiä olisi tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa ei sallita sitä, että elinkeinonharjoittaja, joka on tehnyt kuluttajan kanssa lainasopimuksen, voi siinä tapauksessa, että kyseinen laina eräännytetään ennenaikaisesti, vaatia kyseisen sopimuksen määräysten perusteella viivästyskoron maksamisen lisäksi sopimuskoron maksamista ajalta, joka alkaa kyseisen lainan eräännyttämisestä ja päättyy koko lainapääoman takaisinmaksuun.

42 Kun edellä esitetyt näkökohdat otetaan huomioon, ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että ellei tarkistuksista, jotka ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on tehtävä, muuta johdu, direktiiviä 93/13 on tulkittava siten, ettei sitä sovelleta kansallisiin säännöksiin, joiden mukaan kuluttajaa, joka on tehnyt elinkeinonharjoittajan kanssa lainasopimuksen, ei kyseisen sopimuksen määräysten perusteella voida siinä tapauksessa, että laina eräännytetään ennenaikaisesti, velvoittaa maksamaan elinkeinonharjoittajalle sopimuskorkoa ajalta, joka alkaa lainan eräännyttämisestä ja päättyy lainapääoman tosiasialliseen takaisinmaksuun, silloin, kun viivästyskoron ja muiden mainittuun sopimukseen perustuvien seuraamusten maksaminen mahdollistaa elinkeinonharjoittajalle tosiasiallisesti aiheutuneen vahingon korvaamisen.

### *Toinen kysymys*

43 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

## Oikeudenkäyntikulut

44 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Ellei tarkistuksista, jotka ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on tehtävä, muuta johdu, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettua neuvoston direktiiviä 93/13/ETY on tulkittava siten, ettei sitä sovelleta kansallisiin säännöksiin, joiden mukaan kuluttajaa, joka on tehnyt elinkeinonharjoittajan kanssa lainasopimuksen, ei kyseisen sopimuksen määräysten perusteella voida siinä tapauksessa, että laina eräännytetään ennenaikaisesti, velvoittaa maksamaan elinkeinonharjoittajalle sopimuskorkoa ajalta, joka alkaa lainan eräännyttämisestä ja päättyy lainapääoman tosiasialliseen takaisinmaksuun, silloin, kun viivästyskoron ja muiden mainittuun sopimukseen perustuvien seuraamusten maksaminen mahdollistaa elinkeinonharjoittajalle tosiasiallisesti aiheutuneen vahingon korvaamisen.**

Allekirjoitukset